

НАРЕДБА № 113 ОТ 12 ДЕКЕМВРИ 2025 Г. ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КВАЛИФИКАЦИЯ ПО ПРОФЕСИЯТА "ПОМОЩНИК-ТРЕНЬОР ПО ВИД СПОРТ"

Издадена от министъра на образованието и науката
Обн. ДВ. бр.111 от 18 Декември 2025г.

Раздел I. Общи положения

Чл. 1. С тази наредба се определя държавният образователен стандарт (ДОС) за придобиването на квалификация по професията код 101401 "Помощник-треньор по вид спорт" от област на образование "Персонални услуги" и професионално направление код 1014 "Спорт" съгласно Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6, ал. 1 от Закона за професионалното образование и обучение.

Чл. 2. Държавният образователен стандарт за придобиването на квалификация по професията код 101401 "Помощник-треньор по вид спорт" съгласно приложението към тази наредба определя изискванията за придобиването на трета и четвърта степен на професионална квалификация по професията, както и за достигане на отделни единици резултати от ученето.

Чл. 3. Въз основа на ДОС по чл. 1 и рамковата програма по чл. 10, ал. 3, т. 3 от Закона за професионалното образование и обучение се разработват типови учебни планове и учебни програми за ученици. Въз основа на рамковите програми по чл. 10, ал. 3, т. 2, 4 и 5 се разработват учебни планове и учебни програми за лица, навършили 16 години.

Раздел II. Съдържание на държавния образователен стандарт

Чл. 4. (1) Държавният образователен стандарт по чл. 1 определя изискванията към кандидатите, описанието на професията, единиците резултати от учене за придобиване на трета и четвърта степен на професионална квалификация по професията, критериите и средствата за оценяване на всяка единица резултат от учене, изискванията към материалната база и изискванията към обучаващите.

(2) Държавният образователен стандарт за придобиване на квалификация по професията включва общата, отрасловата и специфичната професионална подготовка с необходимите професионални компетентности, които гарантират на обучаемия възможността за упражняване на професията след завършване на обучението.

Заклучителни разпоредби

§ 1. Учебните планове и учебните програми по чл. 3, разработени въз основа на тази наредба, започват да се прилагат от учебната 2026 - 2027 г. за учениците, които постъпват в VIII клас в училищното професионално образование и обучение, а за лица, навършили 16 години - от 1 януари 2026 г.

§ 2. Тази наредба се издава на основание чл. 22, ал. 6 във връзка с ал. 2, т. 6 от Закона за предучилищното и училищното образование.

Приложение към чл. 2

**ДЪРЖАВЕН ОБРАЗОВАТЕЛЕН СТАНДАРТ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА
КВАЛИФИКАЦИЯ ПО ПРОФЕСИЯТА
"ПОМОЩНИК-ТРЕНЬОР ПО ВИД СПОРТ"**

Професионално направление				
Код: 1014	Спорт			
Професия				
Код: 101401	Помощник-треньор по вид спорт			
Степени на професионална квалификация	-	-	III	IV
Ниво по Национална квалификационна рамка (НКР)	-	-	4	5
Ниво по Европейска квалификационна рамка (ЕКР)	-	-	4	5

1. Изисквания към кандидатите

1.1. Изисквания към кандидатите за входящо минимално образователно и/или входящо квалификационно равнище за придобиване на степени на професионална квалификация съгласно Закона за професионалното образование и обучение

За придобиване на трета и четвърта степен на професионална квалификация по професията "Помощник-треньор по вид спорт" от Списъка на професиите за професионално образование и обучение, утвърден от министъра на образованието и науката със Заповед № РД09-2230 от 09.08.2024 г., изискванията за входящото минимално образователно равнище към кандидатите са:

1.1.1. За придобиване на трета степен на професионална квалификация

- за ученици - завършено основно образование;

- за лица, навършили 16 години - придобито право за явяване на държавни зрелостни изпити или завършено средно образование.

1.1.2. За придобиване на четвърта степен на професионална квалификация - завършено средно образование.

1.2. Здравословното състояние на кандидата се удостоверява с медицински документ, доказващ, че професията, по която желае да се обучава, не му е противопоказна.

2. Описание на професията

2.1. Трета степен на професионална квалификация по професията

"Помощник-треньор по вид спорт"

Професията "Помощник-треньор по вид спорт" с трета степен на професионална квалификация е насочена към лица, които желаят да се реализират в областта на спортната подготовка. Дейността е насочена към подпомагане работата на треньорите, главните и старши треньори в процеса на първоначална селекция и началната спортна подготовка на спортистите в индивидуални и колективни спортове. Помощник-треньорът осъществява

своята дейност задължително под ръководството на треньор (вкл. главен и старши треньор) и участва активно в провеждането на тренировъчните занимания. Той съдейства за реализирането на задачи, свързани с различните видове подготовка на трениращите, като същевременно допринася и за изграждането на спортна култура и възпитава дисциплина.

Съгласно Наредба № 1 от 4 февруари 2019 г. за треньорските кадри (Обн. ДВ. бр. 13 2019 г.) помощник-треньорът, притежаващ трета степен на професионална квалификация, има право да упражнява дейност в подкрепа на треньорския състав. Това предполага наличие на практически умения, задълбочени знания в рамките на спецификата на вида спорт и способност за изпълнение на задачи с ограничена самостоятелност и отговорност.

Помощник-треньорът се включва в подготовката и реализирането на тренировъчния процес, като подпомага планирането, контрола на тренировъчния процес, подпомага провеждането на отделни части на тренировката, демонстрира упражнения или различни елементи от техниката, следи за безопасното и правилното им изпълнение и съдейства при анализ на спортните резултати. Той работи с трениращите както индивидуално, така и в група/колективно, като се съобразява с техните възрастови характеристики, двигателни способности и психически качества, под контрола на треньор. Дейността му включва и участие в организирането на състезания, лагери и други спортни прояви, като той подпомага дейностите, следи за дисциплината и повишава мотивацията на участниците.

Професионалният профил на помощник-треньора изисква познания по теория и методика на спортната подготовка, възрастова и спортна психология, педагогика, основи на анатомията, биохимията, физиологията и хигиената. Той трябва да проявява умения за работа в екип, комуникация и педагогическо въздействие върху трениращите. Организационната му роля е подчинена на общата стратегия на треньора, но включва изпълнение на конкретни задачи с определена степен на самостоятелност.

Професията предоставя добра възможност за начална реализация в сферата на спортната подготовка и е предпоставка за бъдещо развитие в системата на спорта.

2.2. Четвърта степен на професионална квалификация по професията "Помощник-треньор по вид спорт"

Помощник-треньорът с четвърта степен на професионална квалификация изпълнява ключови функции в тренировъчния процес под ръководството на треньор (вкл. главен и старши треньор), като съчетава специализирани знания и практически умения в конкретен вид спорт, в кондиционната подготовка и адаптираната физическа активност и спорт. Той познава актуалните проблеми и тенденции в конкретния вид спорт и участва в планирането на тренировъчния процес (макро-, мезо- и микроструктура) под ръководството на треньора. Организира и извършва подбор и начална селекция на деца и юноши.

Участва в контрола и оценката на тренираността на спортистите и трениращите с различно ниво на подготовка. Контролира изпълнението на индивидуалните тренировъчни програми на спортистите по указание на треньора. Оптимизира компонентите на натоварването, което е съобразено с възрастовите, половите особености и спортния календар, в рамките на правомощията, които са му дадени.

Анализира и изготвя анализи на тренировъчната дейност на/от проведени състезания.

Участва в процеса по организация и управление на спортни събития. Познава техническите, логистичните, организационните, административните, маркетинговите и финансовите изисквания на националната и/или международната спортна федерация. Запознат е с разходването на финансови ресурси за спортно събитие. Притежава умения за разработване на спонсорски оферти. Осигурява доброволци (човешки ресурс), медицинско обслужване, сигурност и материално-техническо обезпечение при провеждането на спортното събитие. Координира дейности по връзки с обществеността (PR) и церемониите по откриване, провеждане, награждаване и закриване на събитието.

Помощник-треньорът притежава задълбочени знания, умения и компетенции по теория и методика на спортната тренировка, биомеханика, физиология, спортна медицина, основи на кондиционната подготовка и особености на спорта при хора с увреждания (Адаптирана физическа активност и спорт - АФАС). Помощник-треньорът с четвърта степен на професионална квалификация е запознат с нормативните актове в сферата на спортната подготовка и организационните изисквания. Умее да прилага методики в тренировъчния процес, да адаптира дейностите спрямо възрастта, пола и възможностите на трениращите/спортуващите, да анализира резултати и да работи с треньорския екип и спортистите. Притежава компетентности за самостоятелно изпълнение на задачи в предвидими ситуации, упражняване на контрол върху определени дейности и екипи, както и участие в устойчивото развитие на спортната дейност и приобщаването чрез спорт.

3. Единици резултати от ученето (ЕРУ) за придобиване на трета и четвърта степен на професионална квалификация по професията

Степен на професионална квалификация	Ниво по НКР / ЕКР	Номер на ЕРУ и вид професионална подготовка (ПП)																
		ЕРУ 1	ЕРУ 2	ЕРУ 3	ЕРУ 4	ЕРУ 5	ЕРУ 6	ЕРУ 7	ЕРУ 8	ЕРУ 9	ЕРУ 10	ЕРУ 11	ЕРУ 12	ЕРУ 13	ЕРУ 14	ЕРУ 15	ЕРУ 16	ЕРУ 17
		Обща ПП		Отраслова ПП			Специфична ПП											
III	4	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x						
IV	5	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

3.1. Списък на единиците резултати от ученето по видове професионална подготовка

ЕРУ по обща професионална подготовка - единна за всички професионални направления от Списъка на професиите за професионално образование и обучение

ЕРУ 1. Здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда

ЕРУ 2. Икономика и предприемачество

ЕРУ по отраслова професионална подготовка - единна за професиите от професионално направление "Спорт"

ЕРУ 3. Комуникация в професионална спортна среда

ЕРУ 4. Медико-биологични основи на спорта

ЕРУ 5. Спорт

ЕРУ по специфична професионална подготовка по професията

ЕРУ 6. Същност и функции на съвременния спорт. Система на спортна подготовка

ЕРУ 7. Натоварване. Умора. Възстановяване. Тренираност и спортна форма

ЕРУ 8. Средства, методи и принципи на спортната тренировка като педагогически

процес

ЕРУ 9. Характеристика и основни методи за развиване на двигателните качества

ЕРУ 10. Периодизация на спортната тренировка

ЕРУ 11. Видове спортна подготовка

ЕРУ 12. Управление на детско-юношеския спорт. Организация и управление на спортни събития

ЕРУ 13. Спонсорство и връзки с обществеността

ЕРУ 14. Тренировката като адаптационен процес. Тренираност и спортна форма

ЕРУ 15. Кондиционна подготовка

ЕРУ 16. Контрол на спортната подготовка

ЕРУ 17. Адаптирана физическа активност и спорт

3.2. Описание на единиците резултати от ученето за професията "Помощник-треньор по вид спорт"

3.2.1. Обща професионална подготовка по професията

ЕРУ 1	Здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда
Резултат от учене 1.1	Спазва хигиенните норми и здравословните и безопасни условия на труд (ЗБУТ) на работното място
Знания	<ul style="list-style-type: none">• Познава основните нормативни актове за здравословни и безопасни условия на труд• Обяснява възможните професионални и здравни рискове на работното място и причините за тяхното възникване• Разяснява основните правила при оказването на първа помощ при трудови злополуки• Изброява основните видове лични предпазни средства и техните функции• Познава видовете защитни приспособления и средства за сигнализация и маркировка за осигуряване на ЗБУТ• Изброява правилата за работа при аварии и аварийни ситуации
Умения	<ul style="list-style-type: none">• Прилага мерки за безопасност на работното място• Спазва хигиенните норми на работното място• Прилага инструкции за безопасна работа• Реагира правилно при аварийни ситуации
Компетентности	<ul style="list-style-type: none">• Спазва стриктно мерките за безопасност при изпълнение на различните трудови дейности

Резултат от учене 1.2	Осъществява превантивна дейност за опазване на околната среда
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава нормативни актове, свързани с опазването на околната среда, и ЗБУТ • Познава трудовоправните норми, свързани със ЗБУТ • Разяснява общите изисквания за осигуряване на ЗБУТ съобразно спецификата на провежданата дейност и изискванията на техническото, технологичното и социалното развитие с цел защита на живота, здравето и работоспособността на работещите
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Търси информация за устойчиви практики, приложими в конкретната професионална дейност • Изпълнява дейности по събиране и съхраняване на опасни продукти, излезли от употреба уреди и консумативи съобразно правилата за рециклиране • Използва технологии и материали, щадящи околната среда • Спазва практики за пестене на вода, енергия и други ресурси на работното място
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Правилно обработва отпадъците на работното място съобразно изискванията за сортиране • Вярно и точно разпознава замърсяващи фактори на работното място и съдейства за ограничаване на въздействието им • Способен е стриктно да следва утвърдените правила и изисквания за опазване на околната среда
Критерии за оценяване на ЕРУ	<p>Част по теория на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Владее теоретични знания за: <ul style="list-style-type: none"> - хигиенните норми - здравословните и безопасни условия на

	<p>труд на работното място</p> <ul style="list-style-type: none"> - овладяването на аварийни ситуации и оказването на първа помощ - превантивната дейност за опазване на околната среда <p>Част по практика на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Избира своевременно най-адекватния тип поведение при зададената рискова ситуация • Вярно и точно определя необходимите действия за оказване на първа помощ
Средства за оценяване	<p>Част по теория на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Писмен изпит <p>Част по практика на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 2	Икономика и предприемачество
Резултат от учене 2.1	Познава основите на пазарната икономика
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава основни икономически понятия - търсене, предлагане, пазар, конкуренция, цена • Познава ролята на държавата в икономиката - данъци, бюджет, регулации • Обяснява дейността на организацията в контекста на основни икономически принципи и понятия • Разяснява основни понятия във финансите - приходи, разходи, печалба, инвестиции • Разбира значението на социалната и екологичната отговорност при ръководене на бизнес
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Използва основни икономически понятия като търсене, предлагане, пазар, конкуренция и цена при изпълнение на професионалните си задачи • Отчита значението на основните финансови показатели като приходи, разходи, печалба и

	инвестиции
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Прилага правилата и изискванията, свързани с ролята на държавата в икономиката, включително данъци, бюджет и регулации, в рамките на работната среда и своите професионални ангажименти
Резултат от учене 2.2	Познава основите на предприемачеството
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава същността и ролята на предприемачеството в икономиката • Изрежда основните стъпки при стартиране на бизнес, включително генериране на идея, пазарно проучване, изготвяне на бизнес план • Изброява видовете фирми и организационно-правни форми на стопанска дейност
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Разграничава видовете фирми и организационно-правните форми на стопанска дейност • Прилага знания за предприемачеството в работната си среда
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Идентифицира успешни практически примери за управление на бизнес начинания • Предлага решения за подобряване на дейността в съответствие с технологичните и организационните изисквания • При необходимост представя идеи и предложения пред клиенти, инвеститори или партньори, като аргументира решенията си
Критерии за оценяване на ЕРУ	<p>Част по теория на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Владее основните теоретични знания и понятия в областта на икономиката • Владее основните теоретични постановки в областта на предприемачеството <p>Част по практика на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Вярно, точно и мотивирано определя действията за разрешаване на описания проблем в зададения казус • Участва в разработването на бизнес план на

	фирмата според изискванията на предварително дефинираното задание
Средства за оценяване	<p>Част по теория на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Писмен изпит <p>Част по практика на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика

3.2.2. Отраслова професионална подготовка по професията

ЕРУ 3	Комуникация в професионална спортна среда
Резултат от учене 3.1	Общува пълноценно в професионална работна среда
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава основните принципи и видове комуникация (вербална, невербална) • Разграничава отделните длъжностни лица в работна среда, ролята им и техните взаимоотношения • Познава етикета за водене на писмена (мейл) комуникация
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Отчита необходимостта от активно слушане и съгласуване на действия спрямо всички участници в работния екип • Осъществява писмена (мейл) комуникация с лица във и извън спортната структура (федерация, асоциация, клуб)
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Прилага ефективна, адаптирана към участниците, комуникация в условията на професионална среда • Демонстрира етичност и добър самоконтрол при комуникация с всички лица от работния екип
Резултат от учене 3.2	Познава значението и функциите на професията и свързаните с нея лица
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава структурата, функциите и взаимодействието между членовете на спортния екип • Разбира основните отговорности и задачи на специалистите, подпомагащи спортно-тренировъчния процес • Познава принципите на ефективната комуникация и сътрудничество в спортна (професионална) среда • Обяснява значението на екипната работа за постигане на

	спортни цели
Умения	<ul style="list-style-type: none"> ● Комуникира ясно и уважително с всички останали членове на екипа ● Следва указанията на висшестоящите и изпълнява възложените задачи отговорно и точно ● Предава навременно и коректно наблюденията си за състоянието и напредъка на състезателите ● Участва активно в планиране, подготовка и провеждане на тренировъчни и състезателни дейности съвместно с екипа
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> ● Работи ефективно в екип, като зачита мнението и ролята на всеки специалист и ясно осъзнава границите на собствените си отговорности
Резултат от учене 3.3	Води етична комуникация в различни ситуации
Знания	<ul style="list-style-type: none"> ● Познава педагогически подходи в комуникация с деца и юноши ● Разграничава основни техники за даване на обратна връзка (конструктивна критика, похвала) ● Познава етичните норми за комуникация с родителите ● Познава педагогически подходи при изграждане на доверие и авторитет ● Разграничава ролята и значението на комуникацията в отборната и индивидуалната подготовка
Умения	<ul style="list-style-type: none"> ● Осъществява вербална комуникация в различни ситуации - в тренировката, в състезанието, при конфликти ● Използва обратната връзка като инструмент за развитие и мотивация на спортистите (деца и юноши) ● Използва различни техники за обратна връзка спрямо конкретната комуникационна ситуация
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> ● Поддържа позитивен, уважителен и мотивиращ стил на общуване в различни комуникационни ситуации ● Предотвратява или управлява конфликти чрез конструктивен диалог и разбиране на гледни точки
Резултат от учене 3.4	Използва чужд език в комуникацията в професионална спортна

	среда
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава основна терминология на чужд език, свързана със спорта, тренировъчния процес, състезателната дейност и възстановяването • Познава основни езикови конструкции и изрази за общуване в професионална спортна среда • Познава източници за търсене и използване на информация на чужд език
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Разбира и използва на работно ниво чужд език за устна и писмена комуникация със спортисти, треньори, съдии и организатори • Дава кратки инструкции и указания на чужд език в тренировъчни и състезателни условия • Използва подходяща чуждоезикова терминология за реализираната от него дейност • Комуникира на чужд език в ситуации, свързани с пътувания, лагери, международни състезания
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Използва чужд език за ефективна комуникация в професионална спортна среда • Прилага чуждоезикови знания и умения за подпомагане на тренировъчния процес и спортната дейност
Критерии за оценяване на ЕРУ	<p>Част по теория на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Владее основните теоретични знания, свързани с комуникацията, включително педагогически подходи в общуването с деца • Владее теоретичните постановки за осъществяване на обратна връзка, както и подходите за изграждане на доверие <p>Част по практика на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Участва в реализирането на писмена (мейл) комуникация със субекти от вътрешната и външната среда
Средства за оценяване	Част по теория на професията:

	<ul style="list-style-type: none"> • Писмен изпит <p>Част по практика на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 4	Медико-биологични основи на спорта
Резултат от учене 4.1	Познава основите на анатомията, физиологията и биохимията
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава устройството и функционирането на двигателния апарат • Познава устройството и функционирането на вътрешните органи и системи • Описва жлезите с вътрешна секреция • Познава състава и функциите на нервната система
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Обяснява строежа и функциите на човешкото тяло • Разбира влиянието на физическото натоварване върху промените във функционирането на отделните органи и системи • Обяснява динамичните и трайните промени в човешкия организъм в резултат на спортната тренировка • Разбира отделните физиологични състояния • Разбира и обяснява механизмите на енергоосигуряване
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Анализира и сравнява промените в човешкия организъм вследствие на физическото натоварване • Контролира изпълнението на тренировъчни занимания, като познава и отчита промените в човешкия организъм и проследява въздействието на физическите упражнения
Резултат от учене 4.2	Познава ролята на биомеханиката и биомеханичния анализ в спорта
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава кинематичните и динамичните характеристики на движенията на човека • Описва общия център на тежестта и особеностите на равновесието при човека

	<ul style="list-style-type: none"> • Познава биомеханичната структура на движенията на човека • Разбира биомеханичния анализ
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Използва знанията за кинематичните и динамичните характеристики на движенията при формирането на техника • Умее да определя общия център на тежестта на тялото при различни движения и пози • Прави биомеханичен анализ на движенията на човека
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Прилага кинематичните методи за биомеханичен анализ за оценка ефективността на изпълнение на техниката • Анализира резултатите от динамични методи за биомеханичен анализ на движенията
Резултат от учене 4.3	Познава основите на спортната медицина и психология
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава връзката между физическата активност, фитнеса и здравето и здравословния начин на живот • Изброява и познава основните хранителни вещества • Познава състава на телесната маса • Познава спортно-медицинските проблеми на спортуващи деца, на подрастващи и на момичета • Познава забранените вещества и методи съгласно актуалния списък на Световната антидопингова агенция (World Anti-Doping Agency - WADA) • Познава процедурите за допинг контрол и правата и задълженията на спортистите при тях • Разбира връзката между етичните ценности на Олимпизма и антидопинговите правила • Познава теоретичните основи и физиологичните характеристики на въздействие на спортния масаж • Познава психологическата характеристика на спортната дейност

	<ul style="list-style-type: none"> ● Познава психологическите основи на двигателното обучение ● Познава различните психични състояния
Умения	<ul style="list-style-type: none"> ● Прилага принципите на здравословното хранене ● Използва методи за контрол на телесното тегло ● Съобразява изискванията за превенция на спортния травматизъм при реализиране на тренировъчни занимания ● Прилага правилата за антидопинг контрол в професионалната практика ● Разпознава ситуации, свързани с риск от употреба на забранени вещества или методи, и информира компетентните органи ● Умее да класифицира видовете спортен масаж ● Съобразява тренировъчния и състезателния процес с характеристиките на личността на спортиста ● Използва различни подходи за регулиране на предстартовите състояния
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> ● Умее да оказва първа помощ при различни травми ● Разработва дневен режим за отбор или отделен състезател ● Носи отговорност за спазването на принципите на "чистия" спорт и олимпийските ценности в професионална среда ● Реализира някои масажни техники ● Разработва план за психическа подготовка
Критерии за оценяване на ЕРУ	<p>Част по теория на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Владее основните теоретични знания от областта на анатомия, физиология, биохимия, биомеханика, спортна медицина, психология, антидопинг контрола и олимпийските принципи ● Владее знания, позволяващи регулиране на физическото натоварване в тренировъчни занимания, прилагане на основни методи за биомеханичен анализ, контролиране на

	<p>различни психологически състояния</p> <p>Част по практика на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Участва в подбора на тренировъчни методи и средства, съобразени с анатомичните, физиологичните, биохимичните и психологичните особености на възрастовото развитие • Съдейства за създаване на етична професионална среда, основана на олимпийските ценности
Средства за оценяване	<p>Част по теория на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Писмен изпит <p>Част по практика на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 5	Спорт
Резултат от учене 5.1	Познава ролята и значението на спорта в съвременното общество
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава социалната, здравната и образователната функция на спорта • Разбира влиянието на спорта върху физическото, психическото и емоционалното развитие на човека • Разграничава ползите на спорта върху личностното развитие, дисциплина, работа в екип и интеграция • Познава историческото и културното значение на спорта в обществото
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Обяснява на достъпен език ползите от системни спортни активности • Свързва конкретни спортни дейности с развитието на определени качества (например издръжливост, отговорност, сътрудничество) • Насърчава участниците в тренировките да възприемат спорта като ценност и средство за физическо развитие
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Демонстрира положително отношение към спорта като

	<p>средство за здравословен и активен начин на живот</p> <ul style="list-style-type: none"> • Подкрепя включването на всички участници (без значение от пол, възраст, способности) в спортната дейност
Резултат от учене 5.2	Разбира социалната и възпитателната функция на спорта при работа с деца и юноши
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава ролята на спорта като средство за социализация и интеграция на децата и младежите • Познава основните принципи на възпитателната дейност чрез спорт (дисциплина, отговорност, екипност, самоконтрол) • Разбира как спортът подпомага развитието на социални умения - комуникация, сътрудничество, уважение към правилата • Познава възрастовите особености в психосоциалното развитие на децата и юношите • Разбира как чрез спорт могат да се изграждат ценности като толерантност, честност, уважение и справедливост
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Избира спортни дейности с възпитателен потенциал, съобразени с възрастта и интересите на децата • Насърчава позитивни поведения чрез спорт (сътрудничество, уважение, упоритост) • Разпознава проблемно поведение и реагира по подходящ възпитателен начин (например чрез групова работа, личен разговор) • Прилага педагогически подходи за създаване на приобщаваща и подкрепяща среда • Създава условия за включване на деца с различни възможности и социален произход
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Демонстрира отговорност за създаване на позитивна, възпитателна атмосфера по време на тренировки • Съдейства за социалната адаптация на децата чрез включването им в спортна общност • Работи в екип със спортни специалисти за цялостната подкрепа и развитие на потенциала на подрастващите в

	спорта
Резултат от учене 5.3	Познава организацията на спортната дейност в детско-юношеския спорт
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава Националната система за физическо възпитание и спорт • Изброява основни организации, свързани със спорта - спортни клубове, училища, федерации • Познава документи, свързани с организацията на спортната дейност • Познава общата организация на спортната дейност в различни равнища - за деца, за младежи и за високи постижения
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Използва основни понятия, свързани с организацията на спортната дейност • Описва ролята на детско-юношеския спорт за подготовката на елитни състезатели • Посочва основни условия, подпомагащи развитието на децата и младежите в спорта • Различава основни видове спортни организации
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Прилага правила и инструкции при организиране на спортна дейност в подсистемата на детско-юношеския спорт
Резултат от учене 5.4	Разпознава основните принципи на физическата активност и нейното въздействие върху здравето
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава основните принципи на физическата активност - честота, интензивност, продължителност, вид натоварване • Изброява основните ефекти на физическата активност върху човешкия организъм - подобряване на сърдечносъдовата функция, дишането, мускулната сила, гъвкавостта и телесния състав • Познава значението на физическата активност за психическото здраве - намаляване на стреса, тревожност, депресивни състояния, подобряване на съня • Познава възрастовите и индивидуалните особености при прилагане на физическа активност (при деца и юноши)

Умения	<ul style="list-style-type: none"> ● Подбира подходяща физическа активност и натоварване съобразно възрастта и здравословното състояние на участниците ● Разпознава признаци на претоварване или неадекватно физическо усилие от страна на състезателите ● Откроява основни препоръки за здравословен и активен начин на живот
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> ● Подпомага създаването на програма за физическа подготовка, съобразена с индивидуалните нужди на състезателите, в екип със спортни специалисти ● Демонстрира отговорност при организиране на тренировъчен процес, насочен към подобряване на здравето
Критерии за оценяване на ЕРУ	<p>Част по теория на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Владее теоретични знания за: <ul style="list-style-type: none"> - значението, основните принципи и ефектите от физическата активност - основните принципи на възпитателната дейност чрез спорт (дисциплина, отговорност, екипност, самоконтрол) - възрастовите особености в психосоциалното развитие на децата и юношите <p>Част по практика на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Обяснява и посочва примери за социалната и интеграционната роля на спорта ● Описва и обяснява четирите основни параметъра на физическата активност, посочва примери за тяхното прилагане в тренировъчна среда ● Изброява и обяснява основните физиологични ефекти от редовна физическа активност
Средства за оценяване	<p>Част по теория на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Писмен изпит <p>Част по практика на професията:</p>

- Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика

3.2.3. Специфична професионална подготовка по професията

ЕРУ 6	Същност и функции на съвременния спорт. Система на спортна подготовка
Резултат от учене 6.1	Познава същността и функциите на съвременния спорт
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Разбира същността и социалните функции на спорта в съвременното общество • Познава предметните области на спорта • Дефинира и характеризира спорта за високи постижения • Разбира понятието "спортно постижение", етапите и факторите за неговото развитие
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Обяснява ролята на спорта в съвременното общество и неговото значение за личностното и социалното развитие на човека • Разпознава и различава основните функции на спорта • Разграничава подходите за изясняване на същността на спорта в съвременното общество • Групира видовете спорт в зависимост от средствата и формите за водене на спортна борба • Тълкува значението на понятието "спортно постижение" и разбира факторите, които определят логистичното му развитие • Оценява влиянието на основните фактори върху спортното постижение
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Прилага знания за същността и функциите на спорта при изпълнение на тренировъчна дейност • Отчита социалното значение на спорта и неговото въздействие върху личностното развитие • Разпознава и използва основни термини, класификации и фактори, свързани със спорта за високи постижения • Анализира влиянието на различни фактори върху спортното

	<p>постижение</p> <ul style="list-style-type: none"> • Съдейства при планиране и организиране на тренировъчна дейност, като прилага разбиране за закономерностите и тенденциите в развитието на спортните постижения
Резултат от учене 6.2	Познава основните структури и подструктури на системата на спортна подготовка
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Разбира същността на системно-структурния подход • Познава генотипните (наследствени) фактори • Познава фенотипните (придобити) фактори • Познава материално-техническите фактори • Познава управленските фактори
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Разграничава факторите, влияещи върху спортното развитие (генотипни и фенотипни) • Описва ролята на материално-техническите условия и значението им за спортната подготовка • Познава и обяснява значението на управленските фактори за организирането и провеждането на тренировъчния процес • Разпознава връзките между отделните елементи (биологичните, социалните и организационните) на спортната система • Свързва отделни структурни фактори с практическите им проявления в тренировъчната дейност
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Прилага знания за факторите в системата на спортната подготовка за ефективното провеждане на тренировъчния процес • Работи под контрол на треньора, като отчита анатомо-морфологичните характеристики и двигателните способности на спортистите и условията за подготовка • Участва в поддържане на необходимата материално-техническа база, като разбира значението ѝ за качеството на подготовката • Съдейства при организирането на тренировъчния процес,

	като отчита управленските изисквания и условията за провеждане на спортната подготовка
Резултат от учене 6.3	Познава Олимпизма и Олимпийското движение
Знания	<ul style="list-style-type: none"> ● Познава принципите на честната игра ● Овладява знания за създаването и историята на Олимпийското движение ● Познава принципите на Олимпийското движение ● Притежава знания за олимпийската слава на България ● Притежава знания за дейността на Световната антидопингова агенция (World Anti-Doping Agency - WADA)
Умения	<ul style="list-style-type: none"> ● Обяснява основните принципи на Олимпизма и Олимпийското движение ● Описва и разграничава понятията "честна игра", "антидопинг" и "олимпийски ценности" ● Разпознава и прилага принципите на честната игра в спортната подготовка и в състезанията ● Представя ключови моменти от създаването и развитието на Олимпийското движение ● Оценява значението на олимпийската слава на България за националната гордост и мотивацията на младите спортисти
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> ● Прилага етичните принципи на Олимпизма и честната игра в изпълнение на дейности в тренировъчния процес ● Работи под ръководството/контрола на треньора, като съдейства за формиране на спортменско поведение у трениращите ● Съдейства за популяризиране на олимпийските ценности и традиции, включително чрез познаване на олимпийските успехи на България ● Участва в дейности, насочени към предотвратяване на недопустими практики, като прилага знания за принципите на Световната антидопингова агенция (World

	Anti-Doping Agency - WADA) и антидопинговата политика
Резултат от учене 6.4	Познава характеристиките и видовете адаптирана физическа активност (АФА)
Знания	<ul style="list-style-type: none"> ● Познава съдържанието, целта, задачите, принципите и функциите на АФА ● Познава основни понятия от АФА ● Познава и изброява видовете АФА ● Познава значението на спорта като средство за социална адаптация и интеграция
Умения	<ul style="list-style-type: none"> ● Прилага основни принципи на АФА при организирането на двигателна дейност ● Различава видовете АФА според целевата група и поставените цели ● Познава значението на АФА като средство за рехабилитация, социална адаптация и интеграция ● Подбира подходящи упражнения и дейности в съответствие с видовете АФА
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> ● Участва под контрол на треньор в занимания по адаптирана физическа активност ● Познава специализирани термини и понятия от областта на АФА ● Демонстрира ангажираност към принципите на приобщаване и равнопоставеност в спорта ● Осъзнава социалното въздействие на АФА и допринася за позитивна и подкрепяща среда
Резултат от учене 6.5	Познава видовете увреждания и международните спортни движения
Знания	<ul style="list-style-type: none"> ● Познава основните видове увреждания (физически, интелектуални, сензорни) ● Познава принципите за класификация на уврежданията ● Познава Паралимпийското движение и движението "Спешъл Олимпикс" (зимни и летни спортове)

Умения	<ul style="list-style-type: none"> ● Различава основните видове увреждания ● Описва характеристиките на Паралимпийското движение и движението "Спешъл Олимпикс" ● Изброява зимни и летни адаптирани спортове ● Избира подходящи двигателни дейности съобразно вида и спецификата на увреждането
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> ● Помага при адаптирането на двигателната активност спрямо вида увреждане и възможностите на участващите ● Проявява уважение и спазва етични правила при работата с хора с увреждания ● Участва в подготовката и провеждането на спортни дейности и инициативи за хора с увреждания ● Подкрепя равнопоставеност и приобщаване
Резултат от учене 6.6	Познава съвременните информационни и технологични средства за управление на тренировъчния процес
Знания	<ul style="list-style-type: none"> ● Познава съвременни информационни и технологични средства, използвани в спортната практика, като приложения за анализ на тренировки, мониторинг на физическо състояние и др. ● Разбира функциите и възможностите на офис пакети за текстообработка, електронни таблици, презентации, за изготвяне на документи, отчети и планове ● Познава специализирани информационни и технологични средства за анализ на движенията, на сърдечната честота, на възстановителните реакции ● Разбира основите на графичната обработка и видеообработката, необходими за визуализиране на упражнения, демонстрации и обратна връзка със спортистите ● Има знания за облачни технологии и тяхното приложение при съхранение, споделяне и съвместна работа с данни
Умения	<ul style="list-style-type: none"> ● Използва офис и специализиран софтуер и хардуер за създаване, обработка и представяне на професионална

	<p>информация</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Работи със специализирани приложения за планиране на тренировки, оценка на натоварването и анализ на резултатите ● Създава и поддържа електронни регистри и бази данни за спортисти и за тренировъчен процес ● Обработва и анализира цифрови данни за физическа активност, физиологични показатели и възстановяване ● Използва програми за мултимедийно представяне (PowerPoint, Canva, Prezi и др.) за обучение, консултиране и представяне на резултати
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> ● Използва ефективно съвременни дигитални продукти за подпомагане, организиране и подобряване на тренировъчния и възстановителния процес ● Избира подходящи програми и приложения, съобразени със специфичните цели на тренировката или на състезателите ● Демонстрира дигитална грамотност и адаптивност към нови технологии и платформи ● Работи съвместно в дигитална среда, използвайки софтуер за координация, анализ и комуникация ● Поддържа и усъвършенства своите дигитални умения, като следи развитието на технологиите и приложението им в спорта
Критерии за оценяване на ЕРУ	<p>Част по теория на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Познава и обяснява същността, функциите и предметните области на спорта ● Описва основните фактори на системата на спортна подготовка (биологични, организационни, технически) ● Разграничава и прилага принципите на Олимпизма, честната игра и антидопинговите норми ● Тълкува значението на спортното постижение и свързаните с него етапи и фактори

- Оценява ролята на българските олимпийски успехи за спортната култура и мотивацията на младите спортисти
- Описва характеристиките, принципите и функциите на АФА
- Назовава основните видове увреждания и тяхната класификация
- Разграничава и сравнява международните движения - Паралимпийско движение и движение "Спешъл Олимпикс"
- Владее основните теоретични знания, свързани с информационните и комуникационните технологии в професионалната си сфера
- Владее теоретичните постановки за осъществяване анализ и интерпретация на данни в конкретната професионална сфера

Част по практика на професията:

- Прилага знания за същността и структурата на спортната подготовка при изпълнение на тренировъчна дейност
- Работи под ръководството/контрола на треньор, като отчита индивидуалните характеристики (физически, двигателни, психически) на спортистите
- Съдейства за поддържане на материално-техническата база и организиране на тренировъчния процес
- Прилага принципите на честната игра и спортната етика в практически ситуации/тренировъчния процес
- Участва в дейности, свързани с формиране на спортменско поведение и популяризиране на олимпийски ценности
- Прилага принципите и задачите на АФА при организиране и реализиране на двигателни дейности, съобразени с вида увреждане
- Участва в подготовката и провеждането на спортни занимания за хора с увреждания
- Участва в анализ и интерпретиране на данни, добити чрез

	конкретен софтуерен или хардуерен продукт
Средства за оценяване	<p>Част по теория на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Писмен изпит <p>Част по практика на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 7	Натоварване. Умора. Възстановяване. Тренираност и спортна форма
Резултат от учене 7.1	Познава същността на тренировъчното натоварване
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Дефинира понятието "тренировъчно натоварване" • Познава основните адаптационни теории • Дефинира понятието "суперкомпенсация" • Изброява и познава видовете ефекти от натоварването • Познава и дефинира основните компоненти на тренировъчното натоварване • Познава и изброява видовете натоварване • Познава същността на оптималното натоварване
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Дефинира понятието "тренировъчно натоварване" и обяснява основните му характеристики • Обяснява термините "суперкомпенсация" и "адаптация" в контекста на натоварването • Изброява и описва основните компоненти на тренировъчното натоварване • Разграничава различните видове натоварване • Описва основните ефекти от натоварването • Разпознава приложението на основни адаптационни теории
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Подпомага треньора при прилагането и контрола на тренировъчното натоварване спрямо възможностите на

	<p>трениращите</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнява указания, свързани с регулиране на обема и интензивността на натоварването в тренировъчните занимания • Наблюдава и съобщава за признаци на пренатоварване или на неефективност като резултат от приложеното натоварване • Демонстрира отговорност и разбиране за важноста на правилното прилагане на натоварването и предотвратяването на умора и претренираност
Резултат от учене 7.2	Дефинира понятията "умора" и "възстановяване"
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Дефинира понятието "умора" • Познава и различава видовете умора в спортната дейност • Познава процеса на възстановяване като функция на умората • Познава и различава видовете възстановяване
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Дефинира и обяснява понятието "умора" в контекста на спортната/тренировъчната дейност • Различава видовете умора и свързва техните признаци със състоянието на трениращия • Обяснява процеса на възстановяване като функция на умората • Изброява и характеризира основните видове възстановяване • Забелязва необходимостта от възстановяване в конкретни тренировъчни ситуации • Участва в изпълнението на основни възстановителни дейности по указания/под контрола на треньора
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Наблюдава и информира треньора при настъпили признаци на умора у трениращите • Съдейства за организиране и изпълнение на основни възстановителни дейности в тренировъчния процес

	<ul style="list-style-type: none"> • Разбира значението на възстановяването за постигане на тренираност и спортна форма и за безопасността на трениращия • Спазва указания и установен режим, свързани с осигуряване на ефективно възстановяване след натоварване • Демонстрира отговорност и дисциплина при прилагането на мерки за превенция от претренираност чрез адекватно възстановяване
Резултат от учене 7.3	Дефинира понятията "тренираност" и "спортна форма"
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава динамиката на гравитните процеси в организма на спортиста • Дефинира понятието "спортна форма" • Познава видовете динамика на спортната форма
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Разграничава понятията "тренираност" и "спортна форма" • Описва критериите на спортната форма • Описва динамиката на спортната форма
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Наблюдава и помага при оценяването на спортната форма (под контрола на треньор) • Прилага зададени критерии за оценка на състоянието на тренираност и спортна форма на спортистите
Критерии за оценяване на ЕРУ	<p>Част по теория на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изброява и обяснява компонентите на тренировъчното натоварване • Разглежда понятието "суперкомпенсация" и го свързва с възстановяването и адаптацията • Разпознава видовете умора и възстановяване и тяхното значение в тренировъчния процес • Дефинира правилно понятията "тренираност" и "спортна форма" • Изброява и описва критериите и типовете динамика на спортната форма

	<p>Част по практика на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Наблюдава и разпознава реакции на организма, свързани с умора и възстановяване • Участва в изпълнението на възстановителни дейности по указания и под контрола на треньора • Подпомага треньора при регулиране на натоварването спрямо възможностите на трениращите • Следи и информира треньора при настъпили признаци на претренираност или настъпила умора • Демонстрира отговорно отношение и разбиране за значението на процеса на възстановяване • Разграничава и прилага зададени критерии при наблюдение и оценяване на състоянието на спортисти (под контрола на треньор) • Наблюдава и подпомага процеса на оценка на спортната форма, като спазва указанията на треньора
Средства за оценяване	<p>Част по теория на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Писмен изпит <p>Част по практика на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 8	Средства, методи и принципи на спортната тренировка като педагогически процес
Резултат от учене 8.1	Познава същността и класификацията на средствата на спортната тренировка
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава същността на физическите упражнения и обяснява понятието "спортна техника" • Обяснява формата и съдържанието на физическото упражнение • Изяснява същността на основите на техниката, основното звено и детайлите на техниката

	<ul style="list-style-type: none"> • Познава основните закономерности при управление на движенията на човека • Изяснява същността на знанията, двигателното умение и двигателния навик
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Прилага в тренировката знания за форма, съдържание, основи на техниката, основно звено и детайли на техниката • В процеса на формиране на двигателен навик умее да определи основното звено на техниката • Разграничава трите етапа в процеса на обучение в движения
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Основава се на основното звено на техниката при формирането на двигателния навик и обучението в техника • Подбира и разработва физически упражнения съобразно етапа на формиране на двигателния навик
Резултат от учене 8.2	Познава методите на спортната тренировка
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава различни методи за организация на тренировъчния процес • Познава методите за обучение в двигателни действия • Познава методите за регулиране на физическото натоварване • Познава методи за развиване на двигателните качества
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Подбира коректно методи за организация съобразно наличната материална база и броя на участниците в тренировката • Владее различните словесни, нагледни и практически (двигателни) методи при обучението в техника • Разпознава и описва методите за физическо натоварване
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Умее да организира тренировъчно занимание посредством конкретни методи • Анализира и прилага цялостния и разчленения метод при обучението в техника

	<ul style="list-style-type: none"> • Подбира под наставничеството на треньор методите на спортната тренировка
Резултат от учене 8.3	Познава принципите на спортната тренировка
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава принципа "насоченост към максимални постижения" • Познава принципа "непрекъснатост на тренировъчния процес" • Познава принципа "адекватност и целесъобразност на тренировъчните въздействия" • Познава принципа "единство на общата и специалната подготовка" • Познава принципа "цикличност на тренировъчния процес" • Познава принципа "единство на тренировъчния и на състезателния процес"
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Прилага в тренировъчната работа принципите на спортната тренировка • Осъществява връзката между основните принципи на спортната тренировка
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Адекватно анализира въздействието на отделните принципи на спортната тренировка
Критерии за оценяване на ЕРУ	<p>Част по теория на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Дефинира понятията: средства, методи и принципи на спортната тренировка • Изброява и характеризира основните методи на спортната тренировка • Описва особеностите на спортната техника • Познава същността на процеса на обучение в движения • Изброява и обяснява различните методи на спортната тренировка • Изброява и характеризира принципите на спортната тренировка

	<p>Част по практика на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Участва в подбора на тренировъчни упражнения, съобразени с етапа на процеса на формиране на двигателния навик • Разпознава и прилага под ръководство на треньор подходящи методи за физическо натоварване • Подпомага треньора при организацията на тренировъчните занимания • Наблюдава и определя въздействието на принципите на спортната тренировка
Средства за оценяване	<p>Част по теория на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Писмен изпит <p>Част по практика на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 9	Характеристика и основни методи за развиване на двигателните качества
Резултат от учене 9.1	Познава теорията и методиката на двигателното качество "сила"
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Дефинира понятието "мускулна сила" • Назовава и различава основните видове мускулна сила • Назовава и различава основните видове мускулни усилия • Разпознава факторите на мускулната сила • Описва основните средства и методи на силова подготовка и приложението им в спорта • Дефинира основните принципи на работата за сила в годишния тренировъчен цикъл
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Различава методите за развиване на различните видове сила в спорта • Използва подходящи средства и методи на силова

	<p>подготовка в конкретния спорт</p> <ul style="list-style-type: none"> • Спазва последователността на развиването на отделните видове сила в конкретния спорт • Изготвя програми за силова подготовка в конкретния спорт
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Изготвя под контрола на треньор план-конспект за тренировъчно занимание по силова подготовка съобразно конкретните спортно-специфични цели
Резултат от учене 9.2	Познава теорията и методиката на двигателното качество "издръжливост"
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Дефинира понятието "издръжливост" • Назовава и различава основните видове издръжливост • Разпознава факторите на издръжливостта • Изброява и аргументира основните зони на енергетично осигуряване • Описва основните средства и методи на развиване на аеробните възможности и приложението им в спорта • Описва основните средства и методи на развиване на анаеробните възможности и приложението им в спорта • Описва основните принципи на работата за издръжливост в годишния тренировъчен цикъл
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Различава методите за развиване на различните видове издръжливост в спорта • Използва подходящи средства и методи за развиване на издръжливостта в конкретния спорт • Спазва последователността на развиването на отделните видове издръжливост в конкретния спорт • Изготвя програми за развиване на издръжливостта в конкретния спорт
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Изготвя под контрола на треньор план-конспект за тренировъчно занимание за развиване на издръжливостта съобразно конкретните спортно-специфични цели
Резултат от учене 9.3	Познава теорията и методиката на двигателното качество "бързина"

Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Дефинира понятието "бързина" • Назовава и различава формите на проявление на бързината • Разпознава факторите на бързината • Назовава и различава основните средства и методи на развиване на бързината и приложението им в спорта • Описва основните принципи на работата за бързина в годишния тренировъчен цикъл
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Прилага методите за развиване на бързината • Използва подходящи средства и методи за развиване на бързината в конкретния спорт • Спазва последователността на развиването на отделните форми на бързината в конкретния спорт • Изготвя тренировъчни програми за развиване на спортно-специфичните проявления на бързината
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Изготвя под контрола на треньор план-конспект за тренировъчно занимание за развиване на бързината съобразно конкретните спортно-специфични цели
Резултат от учене 9.4	Познава теорията и методиката на двигателните качества "ловкост" и "гъвкавост"
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Дефинира същността на ловкостта и гъвкавостта като двигателни качества на човека • Разпознава различните координационни способности • Разпознава факторите на ловкостта и гъвкавостта • Описва основните средства и методи на развиване на ловкостта и гъвкавостта, както и приложението им в спорта • Описва основните принципи на работата за ловкост и гъвкавост в цялостния тренировъчен процес
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Прилага методите за развиване на координационните способности • Използва подходящи средства и методи за развиване на

	<p>ловкостта и гъвкавостта в конкретния спорт</p> <ul style="list-style-type: none"> • Спазва последователността на развиването на отделните видове ловкост и гъвкавост в конкретния спорт • Изготвя програми за развиване на ловкостта и гъвкавостта в конкретния спорт
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Изготвя под контрола на треньор план-конспект за тренировъчно занимание, насочено към развиване на ловкостта или гъвкавостта, съобразно конкретните спортно-специфични цели
Критерии за оценяване на ЕРУ	<p>Част по теория на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Дефинира същността на двигателните качества на човека • Изброява и характеризира факторите на двигателните качества • Описва средствата и методите за развиване на двигателните качества • Описва основните принципи на работата за развиване на двигателните качества в годишния цикъл <p>Част по практика на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Участва в изпълнението на тренировъчни задачи, свързани с разработването на тренировки за развиване на отделните двигателни качества • Разпознава и прилага под ръководство на треньор подходящи занимания за развиване на двигателните качества • Подпомага треньора при организацията на тренировката за развиване на двигателните качества в съответствие със структурата на годишния план • Наблюдава и съобщава за несъответствия между планирани и реално изпълнявани задачи в тренировъчния процес
Средства за оценяване	<p>Част по теория на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Писмен изпит

	<p>Част по практика на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 10	Периодизация на спортната тренировка
Резултат от учене 10.1	Познава същността на периодизацията на спортната тренировка
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Дефинира понятието "периодизация на спортната тренировка" • Разбира необходимостта от периодизацията на спортната тренировка • Познава концепциите/теориите за периодизацията на спортната тренировка • Изброява трите периода в годишния цикъл - подготвителен, състезателен и преходен • Изброява трите основни подструктури на периодизацията на спортната тренировка - макроструктура, мезоструктура, микроструктура
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Дефинира понятието "периодизация" на спортната тренировка и обяснява нейното предназначение • Описва необходимостта от структуриране на тренировъчния процес по етапи с цел ефективна подготовка • Изброява и описва трите основни периода в годишния тренировъчен цикъл - подготвителен, състезателен и преходен • Разграничава макроструктурата, мезоструктурата и микроструктурата на тренировъчния процес • Разпознава основни характеристики на всяка фаза от периодизацията в реални условия (практическа ситуация) • Свързва знанията за периодизацията с целенасочено наблюдение и подпомагане на подготовката на трениращите в различните периоди
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Участва в организацията на тренировъчния процес според конкретния етап от годишната подготовка под контрола на треньор

	<ul style="list-style-type: none"> • Подпомага треньора при изпълнението на задачи, характерни за различните периоди от годишната подготовка на спортистите • Разбира ролята на периодизацията за управление на спортната форма • Съдейства за прилагането на подходящи натоварвания и възстановителни средства и методи, съобразени с фазата на подготовка • Демонстрира отговорност и дисциплина при изпълнение на тренировъчни задачи в рамките на конкретен период от подготовката • Наблюдава тренировъчния процес и информира треньора при несъответствие с планираните задачи за съответния период
Резултат от учене 10.2	Познава макроструктурата на тренировъчния процес
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава особеностите на подготвителния период (продължителност, задачи, основни акценти на работата) • Познава особеностите на състезателния период (продължителност, задачи, етапи, основни акценти на работата) • Познава особеностите на преходния период (продължителност, задачи, основни акценти на работата) • Познава видовете структура на подготовка в едногодишния тренировъчен цикъл - едноциклична, двуциклична (варианти), трициклична
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Описва основните характеристики на подготвителния, състезателния и преходния период в годишния тренировъчен цикъл • Спазва основните задачи и приоритети на работа за всеки период • Разграничава продължителността и основните задачи за всеки период в зависимост от структурата на годишната подготовка • Изброява и обяснява формите на едногодишна подготовка -

	<p>едноциклична, двуциклична и трициклична</p> <ul style="list-style-type: none"> • Свързва теоретичните знания с конкретни примери от спортната практика (под ръководството на треньор)
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Участва в организацията и провеждането на тренировъчни занимания, съобразени със задачите на всеки период от годишната подготовка • Прилага и съдейства при изпълнението на конкретни задачи, характерни за подготвителния, състезателния и преходния период • Подпомага треньора при преминаването от един към друг период в годишната подготовка • Спазва последователността на задачите, характерни за избраната структура на периодизация (едноциклична, двуциклична или трициклична) • Демонстрира разбиране и отговорно отношение към структурираното планиране на годишната подготовка
Резултат от учене 10.3	Познава мезоструктурата на тренировъчния процес
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Разбира същността на мезоциклите в тренировъчния процес • Познава продължителността на отделните мезоцикли • Изброява и познава видовете мезоцикли - вработващи, базови, стабилизиращи, предсъстезателни, състезателни, междинни, разтоварващи
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Обяснява понятието "мезоцикъл" и неговото място в структурата на тренировъчния процес • Разграничава различните видове мезоцикли - вработващи, базови, стабилизиращи, предсъстезателни, състезателни, междинни, разтоварващи • Описва характерните задачи и цели на всеки вид мезоцикъл • Свързва знанията за мезоциклите с практиката - разпознава към какъв тип мезоцикъл принадлежи даден етап на подготовка • Подпомага изпълнението на тренировъчни задачи, съобразени с конкретния мезоцикъл (под ръководството

	на треньор)
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> ● Участва в прилагането на тренировъчни задачи, характерни за различните видове мезоцикли ● Разбира ролята на мезоциклите за плавното и последователно протичане на тренировъчния процес ● Подпомага треньора при организацията на подготовката в рамките на конкретен мезоцикъл ● Следи и съобщава на треньора при несъответствия между изпълняваните задачи и съдържанието на мезоцикъла ● Спазва указания, свързани с натоварването, характерни за съответния вид мезоцикъл ● Демонстрира отговорно отношение при участие в тренировъчния процес в рамките на различните мезоцикли
Резултат от учене 10.4	Познава микроструктурата на тренировъчния процес
Знания	<ul style="list-style-type: none"> ● Дефинира понятието "тренировка" като основна структурна единица на цялостния тренировъчен процес ● Изброява и познава видовете тренировъчни занимания по признак "важност" - основни и допълнителни ● Изброява и познава видовете тренировъчни занимания по признак "величина на натоварването" - голямо средно, малко ● Изброява и познава видовете тренировъчни занимания по признак "насоченост на въздействието" - с избирателна (преимуществена) и комплексна насоченост
Умения	<ul style="list-style-type: none"> ● Дефинира тренировката като основна структурна единица на цялостната подготовка ● Изброява и обяснява видовете тренировъчни занимания според тяхната важност, натоварване и насоченост ● Разглежда особеностите на тренировъчното занимание в контекста на микроструктурата ● Разпознава вида на тренировъчното занимание по зададени признаци

	<ul style="list-style-type: none"> ● Свързва знанията за микроструктурата с участието си в реална работна среда (тренировъчни дейности) под ръководство на треньор
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> ● Участва в подготовката и провеждането на тренировъчни занимания, съобразени с техния вид и натоварване (под контрола на треньор) ● Разпознава и съдейства при прилагането на различни видове занимания според техните цели и въздействие ● Спазва указания при провеждане на занимания с различна величина на натоварване и насоченост ● Участва под ръководството на треньор в изпълнението на тренировъчни задачи по структуриран и целенасочен начин ● Демонстрира отговорност и дисциплина при участието си в тренировъчния процес на равнище микроструктура
Критерии за оценяване на ЕРУ	<p>Част по теория на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Дефинира понятието "периодизация" и обяснява нейната необходимост в тренировъчния процес ● Изброява и характеризира основните периоди от годишната подготовка - подготвителен, състезателен, преходен ● Разграничава макроструктурата, мезоструктурата и микроструктурата на тренировъчния процес ● Описва особеностите и задачите на различните мезоцикли ● Познава видовете тренировъчни занимания според важност, натоварване и насоченост ● Изброява и обяснява формите на едногодишна подготовка - едноциклична, двуциклична, трициклична <p>Част по практика на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Участва в изпълнението на тренировъчни задачи, съобразени с конкретен период, мезоцикъл или вид занимание ● Разпознава и прилага под ръководство на треньор

	<p>подходящи занимания според тяхната насоченост и натоварване</p> <ul style="list-style-type: none"> • Подпомага треньора при организацията на подготовката в съответствие със структурата на годишния план • Наблюдава и съобщава за несъответствия между планирани и реално изпълнявани задачи в тренировъчния процес • Демонстрира отговорност, дисциплина и разбиране при участие в тренировъчния процес на различните структурни нива
Средства за оценяване	<p>Част по теория на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Писмен изпит <p>Част по практика на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 11	Видове спортна подготовка
Резултат от учене 11.1	Познава същността на техническата подготовка
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Дефинира понятието "спортна техника" • Познава видовете движения, насочени към правилно изпълнение на спортната техника (постъпателни, въртеливи, сложни пространствени, равномерни и неравномерни) • Познава особеностите на техниката в различните видове спорт • Характеризира видовете техническа подготовка - обща и специална техническа подготовка • Познава етапите на техническата подготовка • Познава съвременни технически средства за контрол, оценка на спортната техника и анализ на движенията
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Обяснява ролята на техническата подготовка в различните видове спорт/в спорта, който практикува • Разпознава и описва видовете движения, свързани със

	<p>спортната техника</p> <ul style="list-style-type: none"> • Разглежда особеностите на спортната техника според спецификата на вида спорт, който практикува • Разграничава обща от специална техническа подготовка • Спазва в зависимост от спортно-техническото ниво и възрастта на състезателя/състезателите етапите на техническата подготовка и обяснява как те се прилагат • Използва базови (съвременни) технически средства за наблюдение и оценка на спортната техника • Анализира основни грешки в изпълнението на движения чрез наблюдение или видеозапис • Съдейства при демонстриране и/или коригиране на спортна техника под ръководството/контрола на треньор
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Подпомага провеждането на тренировъчни занимания за обща и специална техническа подготовка съгласно задачи и указания, дадени от треньора • Съдейства при прилагането на етапите на техническата подготовка според възрастта и нивото на спортна подготовка на състезателя • Изпълнява основни дейности при използване на съвременни средства за наблюдение и анализ на спортната техника под ръководството на треньор • Следи за правилното изпълнение на основни елементи от техниката и сигнализира при нужда от корекция • Поддържа обратна връзка с треньора относно напредъка на състезателите при овладяване на техническите умения
Резултат от учене 11.2	Познава същността на тактическата подготовка
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Дефинира понятието "спортна тактика" • Изброява и познава елементите на спортната тактика - средства, способности, форми • Познава етапите на спортната тактика - тактически замисъл, тактически план и тактическо действие

	<ul style="list-style-type: none"> • Познава целта и задачите на тактическата подготовка • Познава средствата и методите на тактическата подготовка • Познава съвременни технически средства за анализ на тактическите действия в тренировъчни и състезателни условия
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Описва основните елементи и етапи на спортната тактика • Разграничава средствата и методите, използвани при тактическата подготовка • Обяснява връзката между тактическия замисъл, тактическия план и тактическите действия в тренировъчни и състезателни условия • Разпознава подходящи средства за развиване на тактическо мислене според възрастта и нивото на състезателя • Използва указания за прилагане на базови съвременни технически средства за наблюдение и анализ на тактическите действия (в тренировъчни и състезателни условия)
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Участва в провеждането на тренировъчни занимания, свързани с изграждането на тактически умения, под ръководството на треньор • Изпълнява прости задачи за прилагане на средства и методи за тактическа подготовка в реални условия (тренировъчни занимания) • Използва на базово ниво съвременни технически средства за наблюдение и анализ на тактически действия по указание и под контрола на треньор/специалист • Прилага тактически действия по време на тренировка или състезание съобразно възрастта, уменията на състезателя (под контрола на треньор)
Резултат от учене 11.3	Познава същността на физическата подготовка
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Дефинира понятието "физическа подготовка" • Разбира значението на физическата подготовка и връзката ѝ с останалите видове подготовка

	<ul style="list-style-type: none"> • Познава същността на видовете физическа подготовка - обща и специална • Познава основни средства и методи за развиване на двигателните качества • Познава съвременни технически средства за оценка и контрол на физическата подготовка на състезателите
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Обяснява значението на физическата подготовка като част от цялостната спортна подготовка • Разграничава общата и специалната физическа подготовка • Свързва физическата подготовка с другите видове спортна подготовка (техническа, тактическа, психологическа и др.) • Разпознава основни средства и методи за развиване на двигателните качества • Прилага указания за използването на основни съвременни средства за измерване и контрол на физическата подготвеност
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Участва в провеждането на тренировъчни дейности за обща и специална физическа подготовка под ръководството на треньор • Изпълнява основни задачи, свързани с наблюдение и измерване на двигателната подготвеност на състезателите • Използва основни съвременни технически средства за оценка и контрол на двигателните качества по указание на треньора • Участва в прилагането на индивидуален подход при развиването на физическата подготовка според възрастта и възможностите/ниво на подготовка на състезателя
Резултат от учене 11.4	Познава същността на психическата подготовка
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Дефинира понятието "психическа подготовка" • Познава същността на видовете психическа подготовка - обща, специализирана и специална • Изброява методите на психическа подготовка

	<ul style="list-style-type: none"> • Познава особеностите и опорните точки при планирането на психическата подготовка
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Описва и обяснява значението на психическата подготовка като част от спортната подготовка • Разграничава видовете психическа подготовка и свързва всяка с конкретни/определени ситуации от практиката • Подбира подходящи методи за психическа подготовка според нивото и нуждите на спортиста и ситуацията • Анализира ситуации, в които се прилагат различните методи на психическа подготовка • Отчита какво включват плановете за конкретния вид психическа подготовка
Компетенции	<ul style="list-style-type: none"> • Прилага основни принципи и методи на психическа подготовка при работа със спортисти под контрола на треньор • Участва в прилагането на програми за психическа подготовка под ръководството на треньор или психолог/спортен психолог • Оценява необходимостта от психическа подготовка / подкрепа в тренировъчния и състезателния процес - на индивидуално и отборно ниво • Демонстрира разбиране за значението на психическата устойчивост в спортната дейност (тренировъчна и състезателна) • Участва в планирането на дейности от психическата подготовка под ръководство на треньор или спортен психолог
Резултат от учене 11.5	Познава същността на теоретичната подготовка в съответния вид спорт
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Обяснява разбираемо основни понятия, свързани с вида спорт • Описва основните елементи от системата на спортната подготовка в съответния вид спорт (тренировъчен процес, натоварване, стрес, адаптация, умора и възстановяване)

	<ul style="list-style-type: none"> ● Разбира основни понятия от анатомията, физиологията, биомеханиката, биохимията, психологията, отнесени към вида спорт ● Обяснява връзката между основните характеристики на двигателните качества и подбора на подходящи упражнения и методи за тяхното развиване съобразно спецификата на спорта ● Разбира и обяснява елементи от техниката и основни тактически действия на съответния спорт ● Участва в прилагането и обсъждането на основни принципи на периодизация и контрол на спортната подготовка в съответния спорт под контрола на треньор
Умения	<ul style="list-style-type: none"> ● Прилага основни понятия от теорията на спортната подготовка към конкретния вид спорт ● Анализира взаимовръзките между натоварване, стрес, умора и възстановяване в контекста на тренировъчния процес ● Подбира и прилага основни средства и методи за развиване на двигателни качества съобразно спецификата на спорта ● Описва и разпознава основни елементи от техниката и тактиката на съответния спорт ● Съдейства при прилагането на основни принципи на периодизацията и контрола на спортната подготовка под ръководството на треньор ● Използва базисни знания от анатомия, физиология, биомеханика, биохимия и психология, свързани с тренировъчния процес
Компетенции	<ul style="list-style-type: none"> ● Участва в организирането и провеждането на теоретичната подготовка съобразно етапите на спортната подготовка ● Обяснява под контрола на треньор основни понятия и принципи пред състезателите ● Подпомага вземането на решения относно избор на упражнения и възстановителни методи в съответствие с фазата на подготовка ● Прилага последователно теоретични знания в изпълнението

	<p>на практическите задачи под ръководството на треньор</p> <ul style="list-style-type: none"> • Спазва указания и работи ефективно в екип при реализиране на тренировъчния процес • Демонстрира стремеж към усъвършенстване на знания и умения чрез участие в обсъждания и обратна връзка с треньора
Резултат от учене 11.6	Познава контрола в спорта
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Дефинира целта на контрола в спорта • Дефинира предмета на контрола в спорта • Познава видовете контрол в спорта • Познава основните области на контрол в спорта
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Обяснява целта и предмета на контрола в спорта • Различава основните видове контрол в спорта • Описва основните области на контрол в спорта
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Помага при прилагането на методи за контрол и оценка под ръководството на треньор • Използва зададени от треньора показатели за наблюдение и оценка на тренировъчния процес • Спазва основни правила при прилагане на контрола в тренировъчния процес и в състезателния процес
Критерии за оценяване на ЕРУ	<p>Част по теория на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Познава и дефинира основни понятия, свързани с видовете спортна подготовка • Обяснява особеностите и ролята на различните видове подготовка в спорта • Разграничава и описва обща и специална подготовка • Познава и описва етапите на подготовката • Познава основни средства и методи за развиване на двигателни и психически качества

	<ul style="list-style-type: none"> • Познава съвременни технически средства за оценка и контрол на подготовката • Обяснява правилно целта и предмета на контрола в спорта • Различава и описва основните видове контрол в спорта <p>Част по практика на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнява задачи, свързани с организиране и провеждане на тренировки, насочени към техническата и физическата подготовка • Прилага средства и методи за развиване на двигателни качества • Участва при анализиране на движения от техниката на спорта или тактически ситуации с помощта на съвременни технически средства под ръководството на треньор • Поддържа обратна връзка с треньора и подава информация при необходимост от корекция на техниката/тактиката • Прилага под ръководството на треньор дадени методи за контрол и оценка в тренировъчния процес • Спазва правила при участие в наблюдението и оценката на тренировъчния процес
Средства за оценяване	<p>Част по теория на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Писмен изпит <p>Част по практика на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 12	Управление на детско-юношеския спорт. Организация и управление на спортни събития
Резултат от учене 12.1	Познава основите на управлението в подсистемата на детско-юношеския спорт (ДЮС)
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава Националната система за физическо възпитание и спорт и връзката ѝ с други организации или институции • Изброява основните структурни единици в системата -

	<p>федерации, клубове, училища</p> <ul style="list-style-type: none"> • Познава основните функции на помощник-треньора • Изброява основни нормативни актове в областта на физическото възпитание и спорта • Познава основните равнища и структури на детско-юношеския спорт и спорта за високи постижения (пирамида на спортната дейност)
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Използва основни понятия в управлението на спортните организации на детско-юношеския спорт и спорта за високи постижения като система, цел, политика, структура • Обяснява връзката между детско-юношеския спорт и спорта за високи постижения • Прилага знания за факторите за развитие на детско-юношеския спорт и спорта за високи постижения в реална среда • Разпознава комбинацията от специализирани услуги, които елитните състезатели или тези с потенциал за развитие е необходимо да получат • Разграничава видовете спортни организации
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Прилага основните нормативни актове, свързани с професията помощник-треньор по вид спорт, в рамките на работната среда и в своите професионални ангажименти
Резултат от учене 12.2	Познава процеса на организация и управление на спортни събития
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава основните правила и етапи при организиране на спортни събития • Разбира правилниците и регламентите за провеждане на състезания в съответния спорт • Познава процедурите за записване на участници, технически и медицински прегледи • Разяснява основните функции на лицата, ангажирани в организацията на спортното състезание • Познава в детайли задълженията на помощник-треньора при

	<p>реализиране на спортно състезание</p> <ul style="list-style-type: none"> • Познава основните принципи за осигуряване на безопасна и етична спортна среда
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Подготвя базова документация при организацията на спортни състезания • Прилага знания за организацията на спортни състезания в работна среда • Съдейства за техническото осигуряване (спортен инвентар, съоръжения, маркировка) • Осъществява комуникация с участниците в спортното състезание
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Прилага правилата и изискванията при организиране на спортни състезания, включително координацията на част от дейностите между различните звена на организационния екип, под наблюдението на треньора • Проявява гъвкавост и бърза адаптация при промени в програмата или непредвидени ситуации
Критерии за оценяване на ЕРУ	<p>Част по теория на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Владее основните теоретични знания и понятия в областта на управлението на детско-юношески спорт и спорта за високи постижения • Владее основните теоретични концепции в областта на организиране на спортни състезания <p>Част по практика на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Последователно и точно определя алгоритъма от действия за разрешаване на конкретен проблем в зададен казус • Участва в разработването на програма за спортно състезание според профила на спорта и според изискванията на предварително дефинираното задание
Средства за оценяване	<p>Част по теория на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Писмен изпит

	<p>Част по практика на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 13	Спонсорство и връзки с обществеността
Резултат от учене 13.1	Познава основите на маркетинга в спорта
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава същността и ролята на маркетинга в спортната практика • Изрежда основните направления в маркетинговата политика на спортна организация (спортен клуб) • Познава функциите на промоцията като част от маркетинговите активности
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Разграничава видовете промоционни активности, вкл. реклама, връзки с обществеността, спонсорство • Прилага знания за маркетинг в работната си среда
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Идентифицира успешни практически примери за управление на маркетингова дейност
Резултат от учене 13.2	Познава инструментариума на връзките с обществеността
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава функциите на връзките с обществеността в спортната практика • Разграничава целевите публики - медии, родители, зрители, институции • Познава етикета, публичното поведение и представяне на спорта пред обществеността • Изрежда основните носители на връзките с обществеността - печатни, звукови, визуални, специални събития
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Подпомага организацията и провеждането на комуникация с външни публики с цел връзки с обществеността • Съдейства при създаването и разпространението на рекламни материали, кампании за връзки с обществеността, вкл. плакати, флаери, публикации в социални мрежи • Търси информация за успешни връзки с обществеността, кампании на спортни организации, приложими в

	<p>конкретната професионална дейност</p> <ul style="list-style-type: none"> • Използва дигитални инструменти за връзки с обществеността и комуникация - социални мрежи, уебплатформи и др.
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Участва активно в изграждането на позитивен имидж на спортния клуб, събитие или отбор • Проявява етичност, комуникативност и представителност при публични изяви и връзки с външната среда
Резултат от учене 13.3	Познава концепцията за спонсорство в спорта
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Разграничава основните направления на спонсорството в спорта (на спортни организации, на спортисти, на спортни събития) • Познава видовете спонсорство в спорта (финансово, материално, логистично) • Запознат е с възможностите за реклама, представяни като ползи от страна на спортните организации
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Съдейства при подготовката на спонсорски предложения (описание на събитието/дейността; ползи за спонсора; възможности за реклама и видимост)
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Работи в екип по изготвяне и реализиране на спонсорски стратегии • Идентифицира потенциални спонсори и партньори спрямо вида на спортната дейност • Представя идеи и предложения с цел реклама към потенциални спонсори
Критерии за оценяване на ЕРУ	<p>Част по теория на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Владее основните теоретични знания и понятия в областта на спонсорството в спорта • Владее основните теоретични концепции в областта на маркетинга и връзките с обществеността в спорта <p>Част по практика на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Последователно и точно определя алгоритъма от действия за разрешаване на конкретен проблем в зададен казус

	<ul style="list-style-type: none"> • Участва в разработването на спонсорска и маркетингова програма според профила на спорта и според изискванията на предварително дефинираното задание
Средства за оценяване	<p>Част по теория на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Писмен изпит <p>Част по практика на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 14	Тренировката като адаптационен процес. Тренираност и спортна форма
Резултат от учене 14.1	Обяснява тренировката като адаптационен процес
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Разбира основните понятия: тренировка, стрес и адаптация • Описва основните стадии и фази на адаптационния процес • Описва основните свойства на адаптационния процес
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Обяснява тренировката като адаптационен процес • Диференцира основните стадии и фази на адаптационния процес • Описва понятието "стрес" и неговата роля за настъпване на адаптация • Обяснява връзката между тренировъчно натоварване и адаптация • Прилага знанията при наблюдение и базов анализ на реакции при трениращи в процеса на адаптация (под ръководството на треньор)
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Участва под ръководство на треньор в планирането и оценяването на приложените тренировъчни въздействия с оглед подпомагане на адаптационния процес при спортистите • Спазва указания за поддържане на оптимално ниво на въздействие с цел предотвратяване на негативни реакции • Притежава отговорно отношение към значението на адекватното възстановяване и последователност в тренировъчния процес

Резултат от учене 14.2	Характеризира тренираността и спортната форма
Знания	<ul style="list-style-type: none"> ● Разбира и описва динамиката на градивните процеси в организма на спортиста ● Характеризира понятието "тренираност" ● Описва специфичните критерии на тренираност ● Характеризира понятието "спортна форма" ● Описва критериите за спортна форма ● Характеризира типовете динамика на спортната форма
Умения	<ul style="list-style-type: none"> ● Дефинира и обяснява понятието "тренираност" и неговата роля в спортната подготовка ● Описва понятието "устойчиво състояние" и свързаните с него характеристики ● Разпознава критериите за тренираност ● Дефинира понятието "спортна форма" и я разграничава от тренираността ● Изброява основните критерии за спортна форма ● Разпознава и описва динамиката на спортната форма ● Наблюдава и описва прояви/състояния на тренираност и спортна форма у спортисти по време на тренировъчни занимания под ръководство на треньор
Компетенции	<ul style="list-style-type: none"> ● Участва в проследяване на физическото и функционалното състояние на трениращите по време на тренировъчния и състезателния процес ● Участва в наблюдението на динамиката на спортната форма по време на тренировъчния процес ● Подпомага дейността на треньора в поддържането на условия за изграждане и запазване на спортната форма ● Разпознава признаци на понижено функционално състояние или спад в спортната форма и информира треньора ● Демонстрира отговорност и дисциплина при участие в

	тренировъчния процес, насочен към постигане на тренираност и поддържане на спортната форма
Критерии за оценяване на ЕРУ	<p>Част по теория на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Дефинира и обяснява основни понятия (стрес, адаптация, натоварване, тренираност, спортна форма) • Разпознава и описва основните етапи на адаптационния процес • Изброява критериите за тренираност и спортна форма и обяснява тяхната динамика <p>Част по практика на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Наблюдава и разпознава адаптационните реакции на организма • Подпомага треньора при регулиране на натоварването спрямо възможностите на трениращите • Участва в проследяване на физическото и функционалното състояние на трениращите • Демонстрира отговорно отношение и разбиране за значението на тренировката като адаптационен процес
Средства за оценяване	<p>Част по теория на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Писмен изпит <p>Част по практика на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 15	Кондиционна подготовка
Резултат от учене 15.1	Разгриване и разпускане в спорта
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава същността на разгриването в спорта като физиологичен процес • Класифицира видовете разгривания в спорта • Разпознава особеностите на предстартовите реакции на спортистите

	<ul style="list-style-type: none"> • Описва упражнения, използвани за разгриване и разпускане
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Обобщава подбора и дозировката на упражнения за разгриване • Провежда разгриване за тренировка и състезание • Използва неспецифични и специфични упражнения за разгриване и разпускане в спорта
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Провежда разгриване в условията на тренировка и състезание • Провежда разпускане за стимулиране на адаптационните процеси като резултат на приложените тренировъчни въздействия
Резултат от учене 15.2	Превенция на травматизма чрез кондиционни упражнения
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава спортния травматизъм - видове травми и принципи за възстановяване след тях • Познава основните принципи и средства за превенция на травматизма в спорта • Описва последователността в работата за възстановяване на силовите възможности след травма
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Изготвя силови упражнения/комплекси (статични и динамични усилия) за превенция • Използва упражнения с дестабилизиращо средство - тежестта на тялото в комбинация с тренировъчно пособие • Прилага превантивно-стабилизиращи упражнения
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Участва под контрола на треньор в изготвянето на програма за превенция от спортни травми • Участва под контрола на треньор в провеждането на тренировъчни занимания за превенция на травми
Резултат от учене 15.3	Планиране на кондиционната подготовка във възрастов аспект
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава възрастовите особености на трениращите • Дефинира различните етапи на кондиционна подготовка • Разпознава основните принципи на планиране в кондиционната подготовка за различните възрасти и етапи

Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Участва в разработването на план за развиване на двигателните качества за определен тренировъчен период • Участва в разработването на план за тренировка, насочена към подобряване на кондиционните способности
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Организира и провежда под контрола на треньор тренировка за подобряване на двигателните качества и способности • Извършва анализ на проведената кондиционна тренировка
Резултат от учене 15.4	Тренировъчни средства и методи за развиване на двигателните качества в кондиционната подготовка
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава основните принципи на работата за развиване на двигателните качества в кондиционната подготовка • Описва тренировъчните средства и методи за развиване на двигателните качества в кондиционната подготовка • Познава биомеханичната структура на използваните тренировъчни средства и тяхното анатомично въздействие
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Прилага тренировъчни средства със силови и скоростно-силови въздействия • Прилага средства и методи за развиване на бързината и скоростните способности • Управлява развитието на издръжливостта в различните ѝ форми според изискванията на спорта • Прилага средства и методи за развиване на координационните способности
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Структурира под контрола на треньор цялостно тренировъчно занимание с кондиционна насоченост • Извършва анализ на проведеното тренировъчно занимание с кондиционна насоченост
Критерии за оценяване на ЕРУ	<p>Част по теория на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • дефинира същността на двигателните качества на човека • описва средствата и методите за развиване на двигателните качества в кондиционната подготовка • описва основните принципи на планиране в кондиционната

	<p>подготовка в годишния цикъл</p> <p>Част по практика на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • изпълнява задачи, свързани с организиране и провеждане на тренировки с кондиционна насоченост • прилага средства и методи за развиване на двигателни качества в кондиционната подготовка
Средства за оценяване	<p>Част по теория на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Писмен изпит <p>Част по практика на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 16	Контрол на спортната подготовка
Резултат от учене 16.1	Предмет и видове контрол в спорта
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Анализира и формулира целта и предмета на контрола в спорта • Класифицира и оценява различните видове контрол в спорта • Систематизира предметните области на системата на контрол в спорта
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Разграничава основните форми на контрол в спорта • Използва адекватни средства и методи на контрол в спорта
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Контролира натоварването чрез връзката "доза - ефект" • Разпознава показатели на физическо (външно) и функционално (вътрешно) натоварване
Резултат от учене 16.2	Оценяване и оптимизиране на спортната подготовка
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Разбира процеса на оценяване като познавателна дейност • Познава количествени и качествени методи за комплексна оценка на отделните страни на спортната подготовка • Разбира процеса на оптимизиране за вземане на ефективни решения и актуализиране на процеса на подготовка
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Разработва тестови батерии за контрол на спортната

	<p>подготовка</p> <ul style="list-style-type: none"> • Провежда тестване и анализира данните • Разработва под контрол на треньора модели на поведение на спортистите или отбора
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Анализира информация от проведени тествания за нивото на развитие на двигателните качества и връзката им с техническата и тактическата подготовка • Планира и оптимизира спортната подготовка под ръководството на треньора
Критерии за оценяване на ЕРУ	<p>Част по теория на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Познава и дефинира основни понятия, свързани с контрола в спорта • Обяснява особеностите и ролята на различните видове контрол в спорта • Познава основни средства и методи за контрол в спорта • Познава съвременни технически средства за оценка и контрол на подготовката <p>Част по практика на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнява задачи, свързани с организиране и провеждане на контрол в спорта • Прилага средства и методи за контрол на отделните страни на спортната подготовка
Средства за оценяване	<p>Част по теория на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Писмен изпит <p>Част по практика на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 17	Адаптирана физическа активност и спорт
Резултат от учене 17.1	Класифицира видовете увреждания и начините на класификация

Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Класифицира интелектуалните увреждания • Класифицира физическите увреждания • Класифицира сензорните увреждания • Анализира класификационната система
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Диференцира основните типове увреждания - физически, интелектуални и сензорни • Формулира основните принципи на класификационната система • Идентифицира специфичните потребности на хора с различни видове увреждания • Избира и препоръчва подходящи двигателни дейности въз основа на класификацията
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Съдейства при адаптирането на физическа активност съобразно вида на увреждането • Работи с внимание и уважение към индивидуалните особености на участниците • Спазва етични и професионални стандарти при работа с хора с увреждания и лица от уязвими групи
Резултат от учене 17.2	Познава международните спортни движения
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Описва принципите и дейностите на Паралимпийското движение • Класифицира летни и зимни паралимпийски спортове • Описва принципите и дейностите на движението "Спешъл Олимпикс" • Класифицира летни и зимни спортове от "Спешъл Олимпикс"
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Характеризира основните дейности на Паралимпийското движение и движението "Спешъл Олимпикс" • Систематизира спортовете, включени в летните и зимните Паралимпийски игри • Сравнява различни спортни събития и тяхното значение за

	участниците
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Аргументирано представя познания за културното и социалното значение на адаптираните спортни движения • Насърчава приобщаващото участие в спортни дейности чрез информираност и ангажираност с принципите на равнопоставеност • Активно подпомага развитието на спорта сред хора с увреждания • Включва се в планирането и провеждането на събития и инициативи, свързани с адаптиран спорт
Критерии за оценяване на ЕРУ	<p>Част по теория на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Посочва характеристики и цели на международните адаптирани спортни движения. <p>Част по практика на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Демонстрира способност за подбор на подходящи двигателни дейности за хора с увреждания • Работи в екип и комуникира/обсъжда ефективно теми в контекста на адаптирани спортни дейности • Прилага принципи на адаптация спрямо конкретен казус или задача
Средства за оценяване	<p>Част по теория на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Писмен изпит <p>Част по практика на професията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика

4. Съвкупност от единици резултати от учене, които формират придобиването на квалификация по част от професията "Помощник-треньор"

Степен на професионална квалификация	Ниво по ЕКР/НКР	ЕРУ № ... от списъка по т. 3.1 (мин. 3 броя ЕРУ, поне 1 ЕРУ е от специфичната ПП)
III	4	неприложимо

5. Изисквания към материалната база

Обучението по теория на професията се осъществява в учебни кабинети, а по учебна практика - в спортни съоръжения към обучаващата институция, както и в спортна база на други спортни организации и фирми, с които обучаващата институция има договорни отношения.

5.1. Изисквания към кабинетите за обучение по теория на професията - характеристики, обзавеждане, оборудване, софтуер

Обучението по теория се извършва в учебни кабинети, оборудвани с необходимата съвременна техника. Обзавеждането на учебен кабинет по теория включва: работно място за обучаващия и за всеки обучаван (работна маса и стол), мултимедия, учебна дъска/бяла дъска, интерактивен дисплей, екрани или стойки за окачване на табла и учебно-технически средства/видеотехника при необходимост, учебни пособия: демонстрационни макети, модели, онагледяващи табла, учебни видеофилми/презентации, програмни продукти, специализирана литература на хартиен или електронен носител, инструкции. Кабинетите по ИКТ е необходимо да бъдат оборудвани със специализирани софтуерни продукти.

5.2. Изисквания към учебната база за обучение по практика на професията - характеристики, обзавеждане, оборудване, софтуер

Обучението по практика на професията се извършва в реална работна среда - открити и закрити спортни зали, стадиони, плувни басейни, гребни канали и други спортни комплекси, оборудвани със спортни уреди, пособия и технически съоръжения, необходими за провеждането на високоефективен тренировъчен процес.

Броят на спортните уреди и съоръжения е съобразен с броя на обучаваните и броя на участниците в подготвителните групи, с които се изпълняват задачите от съдържанието на техническата подготовка, както и изискванията на правилниците по конкретните видове спорт.

Оборудването трябва да включва базови измервателни уреди или апаратура за контрол на натоварването, провеждане на тестове за подбор и контрол на тренираността (хронометри, уреди за антропометрични измервания, пулсометри и др.).

За планиране и провеждане на общата и специфичната физическа подготовка са необходими различни съоръжения и специализирани уреди (плътни топки, гирички, дискове, въженца за скачане, координационни стълбички, ластици и еластични ленти, конуси, малки препятствия, гимнастически топки, уреди за баланс и др.).

6. Изисквания към обучаващите

Право да преподават по теория и практика на професията имат лица с висше образование и образователно-квалификационна степен "магистър" или "бакалавър" по специалностите от професионално направление "Спорт" от областта на висше образование "Здравеопазване и спорт" или професионално направление "Педагогика на обучението по ... (физическо възпитание)" от областта на висше образование "Педагогически науки" от Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления, приет с Постановление № 125 от 2002 г. на Министерския съвет (обн., ДВ, бр. 64 от 2002 г.), съответстващи на професията, като за преподавателите по практика е задължително да имат придобита професионална квалификация "треньор" по съответния спорт.

Учителска длъжност по учебен предмет или модул от професионалната подготовка може да се заема и от лица със завършено висше образование по съответната специалност и без професионална квалификация "учител".

По учебен предмет от професионалната подготовка, за който няма съответно професионално направление в Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления, могат да преподават лица без висше образование и без придобита професионална квалификация "учител" или "тренър", ако са придобили съответната професионална квалификация при условията и по реда на Закона за професионалното образование и обучение.

Препоръчително е на всеки три години обучаващите да преминават курс за актуализиране на професионалните си знания, умения и компетентности.